

Preposisjonen og partikkelen *med* som samanstillar

Leiv Inge Aa

Denne artikkelen tek føre seg semantiske og syntaktiske eigenskapar ved preposisjonen og verbpartikkelen *med*. *Med* skil seg frå andre preposisjonar og partiklar ved at han kan ta ekstra komplekse utfyllingar, og eg prøver å sjå dette i ein semantisk samanheng. Som eit utgangspunkt held eg preposisjonar for å vere lokalisering; noko kring preposisjonen blir lokalisert (ein figur) medan noko anna lokaliserer (ein grunn). Men for *med* stiller dette seg annleis. I staden for å stille opp eit figur–grunn-tilhøve, hevdar eg at *med* alltid stiller saman to figurar. Den ibuande semantikken til *med* er altså ‘samanstilling’. Fordi utfyllinga til *med* er ein figur, og ikkje ein grunn, har ho òg moglegheita til å fungere som eit syntaktisk småsetningssubjekt, som i neste omgang kan ta eit predikat. I partikkeltilfellet kan *med* ta det som kan sjå ut som «doble» småsetningar, noko eg òg prøver å sjå i samanheng med samanstillingssemantikken.

1 Innleiing¹

Med er ein heilt spesiell preposisjon fordi han ulikt andre preposisjonar (utanom negasjonen *utan*) kan ta subjekt–predikat-utfyllingar (småsetningar). Dette tek eg opp i Aa (2006), og her vil eg utvide den påbyrja diskusjonen til å inkludere komplekse og tilsynelatande «doble» verbpartikkelkonstruksjonar, som *med* òg synest åleine om å kunne innleie. Døma under syner dei to ulike hovudgruppene av unike *med*-konstruksjonar. I (1a) tek *med* ei vanleg småsetning (SS), og i (1b) ei småsetning med relativisering (R = relativisert frase) (Aa 2006). I (2a–c) er *med* ein verbpartikkel og tek ei meir kompleks utfylling enn andre partiklar kan ta (Aa 2015: 289ff).

---

1. Eg vil rette ein stor takk til Tor A. Áfarli for nyttige innspel og kommentarar til manuset. Likeins vil eg takke NLT sine anonyme fagfellar, som begge kom med viktige og innsiktsfulle merknader.

- (1) a. Mattis sat på land med [_{SS} tauenden i handa].
 b. Han fekk ei kake med [_{SS} lys på R].
- (2) a. Ta med ned boka
 b. Ta med boka ned
 c. Ta boka med ned

I denne artikkelen vil eg sjå desse døma i samanheng med *med* sin semantiske eigenskap som samanstillar (jf. Anderson 2010), og eg vil freiste å svare på kva samanstilling tyder preposisjonssemantisk. Dette vil eg sjå i samanheng med Talmy (1972, 2000) sine termar *Figure* ‘figur’ og *Ground* ‘grunn’, noko eg gjer i del 2. Her kommenterer eg òg datagrunnlaget i artikkelen. I del 3 ser eg meir på korleis data som i (1) er omtala i litteraturen tidlegare, frå Jespersen (1924) til Aa (2006), medan eg diskuterer verbpartikkeldøme som i (2) i del 4. I del 5 ser eg dei ulike typane data i samanheng med teorien frå del 2.1, og eg freistar då å forklare samanstillingsomgrepet. I del 6 rundar eg av.

2 Omgrep og empiri

2.1 *Figur og grunn* (Talmy 1972, 2000)

Preposisjonar har ein lokalisierende natur; noko kring preposisjonen blir lokalisert medan noko anna lokaliserer. Talmy (1972) refererer til den lokaliserte entiteten som *Figure* ‘figur’, medan den lokalisierende entiteten blir kalla *Ground* ‘grunn’. I Talmy (2000: 312) karakteriserer han termene slik:

The general conceptualization of Figure and Ground in language

The Figure is a moving or conceptually movable entity whose path, site, or orientation is conceived as a variable, the particular value of which is the relevant issue.

The Ground is a reference entity, one that has a stationary setting relative to a reference frame, with respect to which the Figure’s path, site, or orientation is characterized.

I ein preposisjonsfrase kan ein skissere figur–grunn-tilhøvet slik:

- (3) a. [FIGUR båten [på [GRUNN fjorden]]]²
 b. [FIGUR båten [i [GRUNN fjorden]]]

I begge tilfella her blir *båten* lokalisert *på* ‘i kontakt med, oppå’ og *i* ‘(dels) omslutta av’ ein større og stasjonær referanse, som *fjorden* kanskje kan omtalast som. Preposisjonen plasserer såleis figuren på ein eller annan måte i høve til grunnen, og det er den spesifikke preposisjonen som avgjer korleis plasseringa artar seg. Det som er gjennomgåande, er at noko lite og flyttbart blir assosiert til noko større og stasjonært. I del 5 vil eg argumentere for at *med*-frasar bryt med det konvensjonelle mønsteret i (3), og at samanstilling inneber ei semantisk sideordning av to figurar – også i tilfella der den eine figuren tilsynelatande er stor og «grunn-aktig» i form.³

- (4) [FIGUR båten [med [FIGUR fjorden]]]

Samanstillinga gjeld ikkje berre lokative konstruksjonar, men hypotesen er at all bruken av preposisjonen kan visast tilbake til ein invariabel semantikk. I ordbøker blir preposisjonar framstilte som særskilte polyseme med mange tydingsnummer og -bokstavar, men samanstillingshypotesen seier tilsynelatande det motsette. Likevel kan vi kople hypotesen til etablerte omgrep. Den invariable semantikken er det Bouchard (1995) kallar *Grammar Semantics* ‘grammatisk semantikk’. Tydingsbolkane i ordbøker skildrar tilhøva *rundt* preposisjonen, som kontekst og det vi finn i «verda». Dette kallar Bouchard for *Situational Semantics* ‘situasjonsbunden semantikk’, medan nokon beintfram vil kalle det pragmatikk. Det avgjerande poenget er at uansett kor mykje den situasjonsbundne semantikken endrar seg, så endrar ikkje preposisjonen sin grammatiske semantikk seg. Vi kan gje to døme med *i*:

- (5) a. båten i naustet
 b. båten i full fart

(5a) inneheld ein klassisk lokativ bruk av *i*, der figuren, *båten*, er fysisk omslutta av grunnen, *naustet*. Omsluttinga ser vi tydelegast i lokative frasar av typen

---

2. Alternativt kan ein tolke kjernen i preposisjonsfrasen òg til å vere del av grunnen; det er ikkje avgjerande for framstillinga. Her vel eg å følge notasjonen slik han er gjort i Svenonius (1996).
 3. I del 5 skal vi sjå at figurane i (4) ikkje med naudsyn treng å tolkast som veldig ulike i storleik.

(5a), men vi kan òg seie at *båten* er omslutta i (5b) – av ein tilstand, *full fart*. Tilhøvet mellom figur og grunn er såleis konstant. Det er det tilsvarande invariable tilhøvet vi er ute etter å skildre for *med*, noko vi kjem tilbake til i del 5.

2.2 Kommentar til data og døme

Setningar av typen (1) er heilt vanlege i norsk både med og utan relativisering,⁴ og desse har vore diskuterte i litteraturen før, som vi skal sjå i del 3. Her har eg då hovudsakleg brukt att døma frå dei omtala kjeldene, t.d. Jespersen (1924) og Beukema & Hoekstra (1984). Mellom dei attbrukte døma finst det både autentiske data og konstruerte døme baserte på introspeksjon (som eg seier litt meir om straks).

I del 4 diskuterer eg partikkelkonstruksjonane i (2), og her finst likeins både attesterte og konstruerte døme. Dei attesterte døma er hovudsakleg henta frå *Nynorskorpuset*. Når eg òg brukar sjølvkonstruerte døme som eg manipulerer med, er det for å diskutere minimale og subtile skilnader som ikkje kjem like godt fram av korpusdøma. I den generative leiren er det nok mange som har vore vel glade i introspeksjon oppgjennom, og metoden har møtt mykje kritikk (sjå t.d. Schütze 1996: 48ff). I Aa (2015: 48) forsvarer eg likevel ein moderat bruk av introspeksjon, ikkje som ei erstatning av feltarbeid, men som ein måte å orientere seg på og stille hypotesar. Eit slag «dialogbasert introspeksjon» har ein dessutan når ein diskuterer mogleg og umogleg språk med kollegaer, slik at det ikkje beint handlar om å vregje *eige* hovud, og med det uønskt kanskje vregje språket ein undersøker, òg. Vi kan sjå på introspeksjon som ein arbeidsmetode, men ved å manipulere med eigne eller andre sine setningar får ein ikkje autentiske data. Det er meir tenleg å kalle det for ulike gradar av moglege *døme*.

3 Komplekse *med*-konstruksjonar omtala i litteraturen

I denne delen vil eg sjå meir på korleis data av typen i (1) er omtala i litteraturen tidlegare.⁵ Vi kan byrje med å repetere (1) som (6):⁶

-
4. Søkjer ein t.d. i *Nynorskorpuset* på [uspesifisert substantivlemma] + [*med*] + [uspesifisert substantivlemma] + [uspesifisert preposisjon], får ein ei lang rad av døme på både type (1a) og (1b).
  5. I Aa (2015: 290ff) finst ei liknande framstilling, men her vil eg styre endå tydelegare mot konklusjonen at tolkingane i Aa (2006) må vere galne.
  6. (6a) er frå Tarjei Vesaas: *Fuglane* (1957: 113) og søkbart i *Nynorskorpuset*. (6b) er omlaga frå Bech (1998).

- (6) a. Mattis sat på land med [_{SS} tauenden i handa].
 b. Han fekk ei kake med [_{SS} lys på *R*].

Jespersen (1924: 97ff) omtala setningar som i (6a) på ein oppsiktsvekkjande moderne måte då han nettopp identifiserte det som her er markert som ei småsetning, som eit ledd med setningseigenskapar (*nexus*). Han skil då mellom kompleksa *junction* og *nexus*, der førstnemnde typisk er ein substantivfrase med attributive element (*a furiously barking dog*), medan sistnemnde er ei subjekt–predikat-ordning (*the dog barks furiously*).

A junction is (...) a single unit or single idea, expressed more or less accidentally by means of two elements. A nexus, on the contrary, always contains two ideas which must necessarily remain separate: the secondary term adds something new to what has already been named. (...) A junction is like a picture, a nexus like a process or a drama (Jespersen 1924: 116).

Eit særers interessant poeng vidare er at *nexus* ikkje treng å vere verbal, men «[a] nexus may be the object of a preposition. In English this is particularly frequent after *with* as in: I sat at work in the schoolroom *with the window open* (different from: near the open window)» (s. 123f).

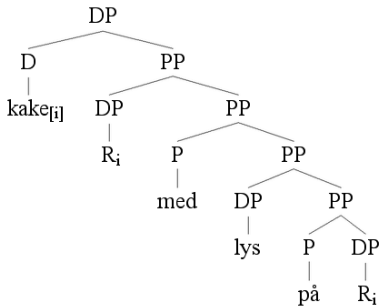
Jespersen noterte seg at *med* òg kan ta liknande setningskomplement i dansk, og i (6) ser ein at det er gjengs i norsk òg (jf. Aa 2006). Det interessante med (6b) er at den relativiserte frasen der kan erstattast av eit resumptivpronomen i engelsk, noko som indikerer at det *er* noko der, og at det er grunnar til å kalle klamma i (6b) for ei relativsmåsetning.

- (7) He got a cake [with candles on **it**].

Kva engelske *it* skal svare til (6b), er likevel ikkje heilt klart; innan generativ grammatikk finst det fleire forslag til analysen av den relativiserte frasen. I det som har vore referert til som standardanalysen av relativsetningar (jf. Ross 1967), vil ein forstå den relativiserte frasen som ein tom operator med semantisk koreferanse til korrelatet, markert med klammer rundt indeksen i (8). Ei forenkla framstilling kan sjå ut som i (8).

I finitte setningar er det argumentert for at den relativiserte frasen flyttar til Spes,CP, som ei usynleg A-bar-flytting (sjå t.d. Åfarli & Eide 2003: 274ff). Her har eg illustrert den same flyttinga til Spes,PP_{med} (markert med indeks på *R*), og i Aa (2006) kallar eg *med* for ein preposisjonell subjunksjon (etter Bech

(8)

1998) m.a. av denne grunnen. Flyttinga blir jamført med ei kv-flytting (Chomsky 1977), og det er dei sams restriksjonane på flyttingane som gjer dei samanliknbare. Eg kjem tilbake til relevante flyttingsrestriksjonar for (8) i del 5.

I tillegg til standardanalysen finst det òg dei som argumenterer for ein løftingsanalyse av sjølvje korrelatet, dvs. at *kake* faktisk oppstår syntaktisk i den nedste *R*-posisjonen og etter kvart flyttar opp i oversetninga. Løftingsanalysen stammar frå Vergnaud (1974) og er seinare utvikla m.a. av Kayne (1994) og de Vries (2002).

Syntaktiske resonnement manglar i Jespersen (1924) sine utdrag ovanfor, men Beukema & Hoekstra (1984) nyttar fleire syntaktiske argument for setningsstatusen til det som svarar til klamma i (6a). Stowell (1983) føreslo at subjekt kan opptrre i alle leksikalske kategoriar, og dermed var det teoretisk opna for ikkje-verbale setningar. Døma i (9)–(10) er Beukema & Hoekstra (1984) sine, og ut frå flyttingsrestriksjonar i styrings- og bindingsteorien (Chomsky 1981) argumenterer dei for at klamma i (10b) er ei setning på lik linje med klamma i (9b). *E* står for *empty* og markerer ein tom posisjon

- (9) a. *What* did they hope for *e*?
 b. *What did they hope for [*e* to happen]?

- (10) a. *Who* did you stay home with *e*?
 b. *Who did you stay home with [*e* on television]?

Beukema & Hoekstra (1984) hevdar at berre a-versjonane er grammatikalske her fordi *e* blir skikkeleg styrt og Theta-markert. I b-versjonane blir heile klamma Theta-markert og *e* ikkje skikkeleg styrt. Dette er eit typisk brot på det

ein i styrings- og bindingsteorien kalla *empty category principle*, dvs. at ein tom posisjon skal bli skikkeleg styrt (Chomsky 1981). Dermed kan vi forklare at b-versjonane er ugrammatikalske, dersom vi reknar med at heile klamma er ei (små)setning.

Tek vi det preposisjonssemantiske perspektivet att, har Jespersen (1924: 124, 1940: 41) nokre interessante observasjonar som eg sjølv følgde opp i Aa (2006), men som eg vil ta avstand frå her. Jespersen viste til døme der han tolkar småsetninga til å negere det preposisjonen skulle uttrykkje, slik at innhaldet til preposisjonen framstår som avbleikt. (11) er Jespersen (1924: 124) sine døme, medan (12) representerer liknande konstruksjonar med relativisering i norsk, jf. (6b) ovanfor; (12a) er frå bt.no (07.09.2005) medan (12b) vart sagt regelmessig av eldsteddottera mi i fireårsalderen.

- (11) a. with both of us absent
 b. I hope I'm not the same now, *with all the prettiness and youth removed*.

- (12) a. kilt med [ingenting under *R*]
 b. bil med utan [tak (på *R*)]

Bech (1998: 95ff) diskuterer både upersonlege setningar (13a) og *tough movement*-konstruksjonar (13b). Også her har vi *med*-innleide småsetningar med og utan relativisering, noko som får Bech til å nytte termen *preposisjonell subjunksjon* om *med*.

- (13) a. Det er fint med [lys på kaka].
 b. Kaka er fin med [lys på *R*].

Bech sin observasjon om at *med* kan innleie småsetningar, og Jespersen sin påstand om at *med* i slike tilfelle har eit avbleikt eller vagt innhald, gjer at subjunksjonskategoriseringa er nærliggjande både syntaktisk og semantisk, noko eg tok til følge i Aa (2006). Likevel kan det vere grunn til å påstå at *med* slett ikkje har noko avbleikt innhald i desse døma. Det er berre at bruken ikkje er lokativ, instrumental eller noko anna som vi oftast assosierer med *med*. Dei situasjonssemantiske tilhøva er altså uvanlege. Men den grammatiske semantikken er konstant, og vi skal sjå lenger nede at det nettopp er den grammatiske samanstillinga som gjer alle dei ovannemnde døma syntaktisk moglege. I det følgjande trippeldømet frå Aa (2006) ser ein at utfyllinga til *på* og *av* ikkje kan

ta eit småsetningskomplement, og det same gjeld for andre preposisjonar som *i*, *mellom*, *rundt* og *for*. Berre *med* (og negasjon *utan*) har denne eigenskapen.

- (14) a. ei samling **med** [tusenvís av ulike plater (*i R*)]
 b. ei samling **på** [tusenvís av ulike plater (**i R*)]
 c. ei samling **av** [tusenvís av ulike plater (**i R*)]

4 Komplekse verbpartikkelkonstruksjonar

Her tek eg fatt på dei komplekse verbpartikkelkonstruksjonane i (17), men sjå først på (15) og (16). I (15) er *med* verbpartikkel i ein «konvensjonell» konstruksjon, der partikkelen kan stå både til venstre og høgre for nominalet. Og akkurat det same gjeld i (16), der *ned* er partikkel. Vi har to moglege ordfølgjer.⁷ I (17) kombinerer vi *med* og *ned* i same strukturen, og då er tre ordfølgjer moglege (a–c). Men ein avgjerande restriksjon er at *med* må stå før *ned* (d–f). I *Ny-norskorpuset* er (17b) og (17c) langt meir frekvente ordfølgjer enn (17a), særleg finn ein mange døme med *ut* og *inn* i staden for *ned*. Og dei fleste døma er nettopp med verbet *ta*. Liknande konstruksjonar med intransitive verb som *gå* og *reise* dukkar òg opp i korpuset, men då er ikkje den presenterte ordfølgjevariasjonen mogleg, og dei er derfor irrelevante for diskusjonen. I den norske delen av det nordiske dialektkorpuset (Johannessen et al. 2009) får eg eitt treff på mønsteret i (17b). Det kunne tyde på at det primært er ein skrift- eller enn ein spontan talekonstruksjon.⁸

- (15) a. Ta med boka
 b. Ta boka med

- (16) a. Ta ned boka
 b. Ta boka ned

7. I Aa (2015) syner eg at den umarkerte og mest frekvente ordstillinga i munnleg norsk er med partikkelen til venstre. Det er altså ikkje snakk om ein vilkårleg eller valfri distribusjon.

8. Framfor alt dukkar dei relevante konstruksjonane opp i aviser som *Firda*, *Sogn Avis*, *Vestnytt* og *Dag og Tid*, men òg i fleire romanar. Dømet frå dialektkorpuset: «så de tar med folk ut i naturen» (darbu_01um). For å få fram døme som dette kan ein søkje på: 1[uspesifisert verblemma] + 2[uspesifisert substantivlemma] + 3[*med*] + 4[*ut/inn/opp/ned*], ev. 4[uspesifisert preposisjon]. Sidan kan ein variere på rekkjefølgja av 2–4.

- (17) a. Ta med ned boka
 b. Ta med boka ned
 c. Ta boka med ned
 d. *Ta ned med boka
 e. *Ta ned boka med
 f. * Ta boka ned med

Mønsteret i (17) er interessant, og ein kan kanskje tolke koplinga mellom *med* og *ned* på ulike måtar. Ei moglegheit er at *ned* er klitisert til *med* i (17a), noko eg meiner dei prosodiske tilhøva talar imot. Verb + partikkel kan uttalast med orduttale i store område,⁹ men *ned* kan ikkje inkluderast naturleg i denne orduttalen. Såleis kan vi rekne med at han utgjer ein eigen preposisjonsfrase og ikkje er del av *med*-frasen. *Ta med* er elles eit frekvent samband som nokon kanskje vil hevde er leksikalisert, og at *ned* såleis kunne forståast som den «uavhengige» partikkelen i (17). (17c) skulle tale klart imot det, og likeins kan ein negasjon eller eit setningsadverbial splitte opp *ta* og *med* i (17a), jf. (18).¹⁰ Desutan kan *med* kombinere med andre verb i liknande konstruksjonar (19).

(18) Han tok ikkje med ned boka.

- (19) a. ha med ut ungdom – ha med ungdom ut – ha ungdom med ut¹¹
 b. lokke med ut unge – lokke med unge ut – lokke unge med ut¹²
 c. trekke med inn dyret – trekke med dyret inn – trekke dyret med inn¹³
 d. frakte med heim bagasjen – frakte med bagasjen heim – frakte bagasjen med heim

9. Tradisjonelt har denne uttalen vore tilskrive austnorske og trøndske dialektar (jf. Sandøy 1985: 102), men vi veit at uttalen er breidd meir vestover (Abrahamsen 2003: 197) og nordover (Skaalbones 2006) i dag.

10. For somme kling (18) likevel ikkje heilt bra – det kan ha å gjere med at (17a) representerer den klart minst utbreidde ordfølgja i utgangspunktet.

11. Dette dømet svarar til eit døme frå *Vikebladet* (2010): «Vil ha ungdom med ut på tur». Her er det med ein resultativ PP *på tur*, og då er det vanleg òg i ordinære partikkelkonstruksjonar at partikkelen står til høgre for nominalet (Aa 2015: 85ff, 217ff).

12. Dette dømet svarar til ei overskrift i *Sogn Avis* (29.01.2013): «Lokkar unge med ut.»

13. Dette dømet er henta frå Brit Bildøen: *Alt som er* (2004: 254) og har opphavleg med ein resultativ PP i *huset*: «Faren brumma først då ho begynte å trekke dyret med inn i huset, ...».

Eg skal ikkje gå vidare inn på analysar av dei konvergerande døma i (17) her. I Aa (2015) diskuterer eg dei same døma først i ein derivasjonsmodell (med flyttingar) (s. 293ff) og etterpå i ein representasjonsmodell (utan flyttingar, men med leksikalske innsetjingar i ein førehandsgenerert syntaktisk modell, dvs. ein eksoskeletal analyse) (s. 308ff),¹⁴ og eg viser til desse sidene for dei som er interesserte i den meir tekniske sida av saka. Det viktigaste å merke seg i denne samanhengen er at det er *med*, og berre *med* som er verbpartikkelen i dei konvergerande døma i (17).

Vidare i denne artikkelen skal fokuset nemleg vere på *med* si rolle: Kan mønsteret og kompleksiteten i (17) i nokon grad tilskrivast *med*-semantikken, slik som i (14)? Vi skal sjå at svaret framleis er *ja*.

Ei mogleg innvending mot (17) er likevel at berre *med* er ein «ekte» preposisjon, medan *ned* har vorte kategorisert som eit retningsadverb tradisjonelt (t.d. i ordbøker).¹⁵ Det er såleis kanskje ventande at den ekte preposisjonen må stå framfor «adverbet». Men då er det desto meir interessant at denne potensielle restriksjonen gjeld ikkje elles. Om vi erstattar *med*-partikkelen med ein annan «ekte» preposisjon, eller om partikkelen er eit «retningsadverb», spelar inga rolle. Den enkle testen i (20) syner at det berre er *med* som kan vere verbpartikkel (PRT) i dei komplekse konstruksjonane, jf. (20a). Har vi ein annan partikkel, som i (20b–e), fungerer ikkje dei komplekse konstruksjonane.¹⁶

- (20) a. Ta [PRT *med*] [PP *opp* / *ned* / *inn* / *ut* / *fram* / *rundt* / *over* / *på*] boka
 b. Ta [PRT *på*] [PP *opp / *ned / *inn / *ut / *fram / *rundt / *over / *på] hatten
 c. Få [PRT *i*] [PP *opp / *ned / *inn / *ut / *fram / *rundt / *over / *på] veden
 d. Dra [PRT *rundt*] [PP *opp / *ned / *inn / *ut / *fram / *rundt / *over / *på] tråden

14. Om eksoskeletal syntaktisk teori kan ein lese meir om t.d. i Borer (2005), Åfarli (2007), Nygård (2013) og Lohndal (2014).

15. I lingvistisk litteratur har dei tradisjonelle direksjonale (t.d. *opp*, *ned*, *ut*, *inn*) og lokative (t.d. *oppe*, *nede*, *ute*, *inne*) adverba vore kategoriserte som preposisjonar lenge, og i meir offisiell samanheng òg i den norske referansegrammatikken (Faarlund, Lie & Vannebo 1997). Papazian (2006) og Bakken & Vikør (2011) argumenterer for at dei tradisjonelle stadadverba ikkje godt kan generaliserast som preposisjonar.

16. Døma i (20) er sjølvkonstruerte, og ut frå det eg sa innleiingsvis i del 4, er (20a) dessutan den *minst* vanlege ordfølgja for den komplekse verbpartikkelkonstruksjonen. Men sjølv om ein så å seie aldri ser eller høyrer variantane i (20a), skil ein kompetent norsk språkbrukar dei klart frå (20b–e).

- e. Kast [PRT ut] [PP *opp / *ned / *inn / *ut / *fram / *rundt / *over / *på] hunden

Det er fleire interessante ting å merke seg her. For det første er (20b–e) alle ok så lenge klamma merkt med PP blir fjerna, og vi har ein konvensjonell partikkelkonstruksjon, slik som i (15) og (16). For det andre er mange av dei komplekse døma, òg dei som ikkje konvergerer, «konseptuelt moglege». Dvs. det er lett å førestille seg tråden som blir dregen rundt og opp (20d) og hunden som blir kasta ut og ned (20e). Nokre av konseptane er rett nok vanskelegare å førestille seg, som t.d. at ein får veden i og ut (20b). Ein kan såleis ikkje sjå vekk frå at nokre av døma blir avviste på konseptuelt grunnlag, men det interessante er at dei kombinasjonane som skulle vere konseptuelt moglege i (20b–e), likevel er grammatisk umoglege. Berre kombinasjonane i (20a) er grammatisk mogleg norsk, (20b–e) er det ikkje. Derfor er det *med* som må vere nøkkelen her; det må vere preposisjonssemantikken som forklarar mønsteret som syner seg i (17) og (20).¹⁷ Eg har allereie ymta om ovanfor at *med* uttrykkjer samanstilling grammatisk-semantisk, og at all den situasjonssemantiske variasjonen såleis skal kunne reduserast til dette. Eg vil halde fram i neste del med å undersøkje kva samanstilling inneber.¹⁸

5 Samanstillingssemantikken til *med* – og syntaktiske moglegheiter

Vi har sett at *med* kan ta meir komplekse utfyllingar enn andre preposisjonar – både når han er kjerne i ein preposisjonsfrase (del 3) og når han fungerer som verbpartikkel (del 4). Her skal vi prøve å samle trådane og å forklare dei ulike

17. Det er fleire moglege modellar som kan freiste å forklare kva som er *med* si eigentlege syntaktiske rolle. To motsette utvegar vil vere at det er den leksikalske semantikken til *med* som dikterer den syntaktiske strukturen (slik det ville vere i tradisjonell minimalisme, jf. Chomsky 1995), eller motsett, at *med* blir sett inn i ein førehandsgenerert syntaktisk struktur (slik ein tenkjer det i eksoskeletale syntaktiske teoriar, jf. fn. 14). I det siste tilfellet må ein gå ut frå at det kan bli generert ei «ramme» (sjå Åfarli 2007) som berre *med* (og i nokre tilfelle *utan*) kan leksikalisere. Eg går ikkje vidare med denne problematikken her, men håpar at diskusjonen kan tene som grunnlag til å utforske argumentstruktur vs. rammer for preposisjonar ved eit seinare høve.

18. Ein annan ting å merke seg med partikkeldøma i (20) er at her kan ikkje negasjonen *utan* erstatte *med*, slik han kan i den komplekse preposisjonskonstruksjonen i (14). Eg har inga fullgod forklaring på dette anna enn at det kan vere andre, t.d. konseptuelle eller prosodiske, grunnar til det. Det er ikkje vanleg å finne *utan* som partikkel i det heile, og slik sett er det ikkje ventande at *utan* skulle fungere i (17)/(20) heller.

dataa og døma med dei teoretiske grunnsteinane frå del 2.1 i botnen. Som nemnt der vil eg argumentere for at der andre preposisjonar set opp eit figur–grunn-tilhøve, set *med* opp eit figur–figur-tilhøve. Døma i (3)–(4) blir repeterte som (21):

- (21) a. [FIGUR båten [på [GRUNN fjorden]]]
 b. [FIGUR båten [i [GRUNN fjorden]]]
 c. [FIGUR båten [med [FIGUR fjorden]]]

Samanstillinga av to figurar i (21c) er typisk for alle *med*-frasar, og vi har eit endå meir prototypisk døme dersom figurane er meir likeverdige aktørar med omsyn til storleiken.¹⁹ Det er t.d. godt kjent at koordinasjon kan parafraserast av ein komitativ *med*-frase. Døma i (22) er henta frå Faarlund (1974).

- (22) a. **Koordinasjon:** Knutsen og Ludvigsen spiller Ludo.
 b. **Komitativ:** Knutsen spiller Ludo med Ludvigsen.

Dei fleste er samde om at vi har eit koordinert subjekt i (22a), og samanstillingshypotesen seier at *Ludvigsen* òg er semantisk formalisert agentivt i (22b), sjølv om han ikkje er eit strukturelt eller syntaktisk subjekt.

Det siste poenget om den syntaktiske statusen til *med*-utfyllinga skal vi la liggje litt til (sjå fn. 24); først skal vi sjå om att på verbpartikkelkonstruksjonane. Vi veit at det er ei gruppe verbpartikkelkonstruksjonar som skil seg frå den konvensjonelle typen ved at dei tek ei grunn-utfylling i staden for ei figur-utfylling. I Aa (2015: 246ff) diskuterer eg denne alternative gruppa, som eg kallar gruppe 2 (etter Ven 1999). Den konvensjonelle typen er gruppe 1.

- (23) a. **Gruppe 1:** Ta av [FIGUR bordet]
 ‘løft av bordet’ (t.d. ned frå hytteveggen)
 b. **Gruppe 2:** Ta av [GRUNN bordet]
 ‘rydd av bordet’ (dvs. det som står oppå det)

Eg brukar mykje plass på dei ovannemnde sidene å argumentere for at òg gruppe 2 er partikkelkonstruksjonar, men dei skil seg m.a. frå gruppe 1 med at

19. Som nemnt i del 2.1 (fn. 3) skal eg argumentere for at *fjorden* ikkje treng å vere så stor og grunn-aktig i (21c) likevel. Det gjer eg mot slutten her i del 5.

partikkelalternasjon er umogleg. Dvs. med høgredistribuert partikkel blir figurlesinga av *bordet* påtvinga, og dermed har vi ein eintydig gruppe 1-variant.

- (24) Ta [FIGUR/*GRUNN *bordet*] på
 'løft/*dekk *bordet* på'

Både den einskilde partikkelen og det leksikalske innhaldet til nominalet spelar inn for å kunne avgjere om figur- eller grunn-tolkinga av nominalet er rimeleg. (25) illustrerer med partikkelen *ned*.

- (25) a. Ta ned [FIGUR/*GRUNN *boka*]
 b. Ta ned [FIGUR/GRUNN *trappa*]
 c. Ta ned [?FIGUR/GRUNN *fjellsida*]²⁰

I (25a) er berre figurlesinga av nominalet mogleg, fordi *boka* har eit leksikalsk innhald som er vanskeleg tolkbart som ein grunn eller eit område. Men i (25b) er begge tolkingane moglege. Med grunn-tolkinga må ein forstå *trappa* som eit område ein skal flytte seg sjølv ned, medan figurlesinga gjer *trappa* til ein gjenstand (t.d. ei leiketripp) som ein løftar med seg ned ein annan stad. I (25c) er grunnlesinga, med *fjellsida* som eit område, sjølv sagt den mest nærliggjande, men eg trur ikkje det er rimeleg med meir enn eit spørjeteikn framfor figur-tolkinga, då ein kan forstå *fjellsida* i overført tyding for trea, snøen eller andre flyttbare gjenstandar som finst der. Vi kan t.d. ha med ein skiskridar å gjere, som riv ned alt som står i *fjellsida* (alle figurane), med eit ras han har utløyst.

Byter vi ut *ned* med *med* i døma i (25), får vi eit interessant resultat. Då blir figurlesinga av nominalet obligatorisk i alle døma.

- (26) a. Ta med [FIGUR/*GRUNN *boka*]
 b. Ta med [FIGUR/*GRUNN *trappa*]
 c. Ta med [FIGUR/*GRUNN *fjellsida*]

Sjølv i (26b–c), der det leksikalske innhaldet til nominalet ikkje berre skulle tillate, men kanskje tilseie ei grunn-tolking, er ikkje dette mogleg. Vi *må* ha med ei berbar leiketripp å gjere i (26b), medan vi *må* ha med ei metaforisk les-

20. Ein test om grunn-tolkinga er mogleg, er at ein skal kunne setje inn eit refleksivt pronomen: *Ta seg ned trappa/fjellsida/*boka*. For mange vil jamvel konstruksjonane kjennast endå meir naturlege med refleksivpronomenet inkludert.

ing av *fjellsida* å gjere i (26c). Tolkinga blir då om lag som i (25c), at ein ski-skridar tek med seg alt som står i fjellsida, i eit ras.

Det interessante for vårt føremål er den påtvinga figur-lesinga av nominalet som *med* ser ut til å utløyse. Kva så med dei komplekse partikkelkonstruksjonane? Desse blir no endå meir interessante både semantisk og syntaktisk. Vi tek utgangspunkt i (26b) når vi utvidar partikkelkonstruksjonen til (27). Igjen er figur-lesinga obligatorisk, og det er openbert at *med* som partikkel berre tillèt denne tolkinga.

- (27) a. Ta med ned [FIGUR/*GRUNN trappa]
 b. Ta med [_{SS} trappa ned]

Ei alternativ tolking av (27a) kunne likevel vere at *med* tek argumenta *ta* og *ned*, og at *ned* såleis blir predikert til *ta*, medan *trappa* er objekt for eit komplekst verbal, *ta med*. Dersom verb og partikkel saman tek eit argument, må vi føresetje at partikkelen på ein eller annan måte inkorporerer i verbet. Tilhøvet mellom verb og partikkel på eine sida, og partikkel og nominal («objektet») på hi sida, har frå dei generative tidenes morgon vore emne for teoretiske diskusjonar, og er det enno. Zeller (2001) argumenterer for at partikkelen er verbin-tern, medan t.d. den Dikken (1995) forfektar ein verbekstern partikkelanalyse. Det siste alternativet er mindre kompatibelt med at verb og partikkel saman tek argumentet *trappa*.²¹

Med ordfølgja i (27b) ser vi tydeleg at ei småsetning følgjer etter *med*. Om partikkelen i tillegg er ein kjerne i eit eige predikat (sjå t.d. den Dikken 1995 og Svenonius 1996), er eit større teoretisk spørsmål. I det tilfellet vil (27a,b) – og den tredje variasjonsmoglegheita: *ta trappa med ned* – variere ut frå ein syntaktisk-semantisk struktur med *to* småsetningar (men der *trappa* berre kan vere synleg i den eine småsetninga):

- (28) Ta [_{SS1} trappa med [_{SS2} <trappa> ned]]

21. Dei seinare åra har vi òg fått modellar som analyserer partikkelen som kjerne i ein funksjonell frase i ein større, dekomponert verbstruktur (sjå t.d. Ramchand 2008: 131ff). Dette kan ein sjå på som ei mellomløysing for dei to hovudtradisjonane (verb-intern og -ekstern partikkelanalyse); partikkelen blir semantisk «verb nær», men samtidig syntaktisk uavhengig til å danne ein eigen funksjonell frase. Han skil seg dermed frå ein preposisjon ved at han ikkje er kjerne i ein leksikalsk preposisjonsfrase. Det er ein variant av ein slik analyse eg søker sjølv i Aa (2015).

Dette inneber nye komplikasjonar som eg ikkje skal utdjupe her; derimot diskuterer eg nokre partikkelanalysealternativ i småsetningstradisjonen i Aa (2015: 99ff). Det viktige poenget gjeve perspektivet i denne artikkelen er at *partikkelen med* kan ta ei småsetningsutfylling eller ein ny subjekt–predikatkonstruksjon,²² slik som med preposisjonsdøma omtala i del 3.

Det banar no veg for å definere klarare kva *samanstilling* tyder semantisk, og kva det har å seie for dei syntaktiske omgjevnadene. Samanstilling er samordninga av to figurar i staden for ein figur og ein grunn. Når *med* stiller saman to figurar, er det mogleg for den siste figuren å ta eit nytt predikat. Ein grunn kan ikkje ta eit nytt predikat, fordi han i botnen utgjør predikatet sjølv. Dei to hovudtypane av samanstillingar, der *med* tek ei ny småsetnings- eller subjekt–predikat-utfylling, er repeterte i (29)–(30), og markerte med figur–figur-samanstillinga. Den andre figuren er då kopla til sin eigen grunn.²³

(29) a. [**FIGUR** Mattis] sat på land **med** [_{SS} [**FIGUR** tauenden] i
[GRUNN handa]]

b. [**FIGUR** Ei samling] **med** [_{SS} [**FIGUR** tusenvis av ulike plater] i
[GRUNN (R)]]

(30) [**FIGUR** Tor] tok **med** [_{SS} [**FIGUR** boka] [GRUNN ned]].

(29)–(30) syner den syntaktiske konsekvensen av samanstilling; *med* vel ein ny figur, som kan utvidast med eit eige predikat. Det er ikkje alltid slik, men det er eit mogleg utfall. Det er nemleg avgjerande at figur nr. 2 òg må kunne

22. Som nemnt i del 4 diskuterer eg den strukturelle analysen til (28) (inkludert alle ordføljemoglegheitene) i Aa (2015). På s. 308ff hevdar eg at ein slett ikkje treng å rekne med to småsetningar, gjeve ein representasjonsmodell med direkteinnsetjing av dei leksikalske elementa i den syntaktiske strukturen. Med ein slik analyse tek *med* eit småsetningskomplement utan å vere kjerne i ei småsetning sjølv. Men den grove framstillinga i (28) er ei anna. Den speglar ein tradisjonell derivasjonsmodell, som i styrings- og bindingsteorien (Chomsky 1981) og den tradisjonelle minimalismen (Chomsky 1995). I minimalistiske termar blir *trappa* først spleisa i subjektposisjonen i SS2, før det blir spleisa på nytt på tilsvarande stad SS1. Gjeve denne analysen er *med* kjerne i éi småsetning og tek ei ny småsetning som utfylling. Felles for representasjons- og derivasjonsanalysen er at *med* tek ei småsetning som utfylling, men berre i derivasjonsanalysen er *med* altså kjerne i ei småsetning sjølv. Analysen med éi eller to småsetningar avheng av den teoretiske ståstaden vår, men er ikkje avgjerande her.

23. I (29) held eg fram med føringa etter Svenonius (1996), som avklara i fn. 2. I (30) har eg derimot ført *ned* som grunn – og det ville slik sett vere meir konsekvent å føre heile preposisjonsfrasen *i handa/R* i (29) som grunn òg.

stå i ein syntaktisk objektsposisjon og ikkje i ei småsetning. Dette ser ein gjennom uttrekkingsmoglegheitene. Predikatet i (29b) har valfri realisering, og når det er realisert, er ikkje ei kv-uttrekking av figuren (*med*-utfyllinga) umogleg (31b). Utan realisert predikat kan figuren trekkjast ut (31a).

- (31) a. Kva hadde ho ei samling med ___?
 b. *Kva hadde ho ei samling med ___ i R?

Trestrukturen i (8) lenger oppe syner relativiseringa som ei A-bar-flytting, lik kv-flyttinga (jf. Chomsky 1977). Vi synest dermed å ha to flyttingar som konkurrerer om same (mellom)landingsposisjonen i (31b). I finite undersetningar er normalt spesifikatorposisjonen til subjunksjonen (Spes,CP) ein relevant posisjon for A-bar-flyttingar, og vi må gå ut frå at Spes,PP_{med} framfor småsetningar òg er ein slik posisjon (Aa 2006: 221f). Her har vi altså eit klassisk brot på prinsippet om relativisert minimalitet (Rizzi 1990), som seier at ei flytting alltid må skje til nærmaste relevante posisjon. (32) illustrerer kollisjonen i Spes,PP_{med}. Vinkelparentesane syner opphavs- og mellomlandingsposisjonar.

- (32) *Kva hadde ho ei samling [Spes,PP <kva> /R [P med]] [SS <kva> i <R>]?

I (31a) fungerer kv-flyttinga fint, noko som tyder på at denne setninga ikkje har ei småsetning med (konkurrerende) relativisering, men berre ei enkel *med*-utfylling. Det avgjerande poenget er likevel at *kva* må forståast som ein semantisk figur både i (31a) og (31b), sjølv om den syntaktiske statusen er ulik.²⁴

Går vi tilbake til eit anna grenselandsdøme, (21c) = (33), kan det kanskje sjå ut som om vi pressar på ei figur-tolking av *ffjorden* for å få samanstillinga til å gå opp, då ein fjord i seg sjølv må seiast å vere romleg og grunn-aktig.

24. Dette dreier seg eigentleg om prinsippet om komposisjonalitet, som seier at tydinga til eit komplekst uttrykk er summen av dei leksikalske elementa og dei grammatiske relasjonane mellom dei (sjå t.d. Saeed 1997: 234 og Crain & Lillo-Martin 1999: 321ff). Vi kan òg relatere det til døma i (21) lenger oppe. Spørsmålet der er om den syntaktiske relasjonen mellom dei leksikalske elementa i (21a–b) er ulik (21c), eller om det er den leksikalske semantikken til *med* som skil dei åleine – noko eg har gjeve ulike svar på oppgjennom (jf. Aa 2015: 305, fn. 183). At *med* på ein eller annan måte gjev ei «radikalt» anna tolking av (21c) enn av (21a–b), trur eg er rimeleg å seie. At det skuldast ulike underliggjande strukturar, trur eg *ikkje* (ut frå relevante syntaktiske testar som i (31), jf. òg Aa 2006: 218ff) – men eg avviser det heller ikkje kategorisk. Dette treng ein meir plass til i eit eige arbeid for å kome til botns i.

Men eg vil påstå at denne grunn-aktige semantikken berre er tilsynelatande i (33).

(33) [FIGUR båten [med [FIGUR fjorden]]]

Først må det presiserast at denne bruken av *med* ikkje er gjengs i alle dialektar, men han er dokumentert framfor alt i Trøndelag, i tillegg til nokre spreidde stader sønnafjells og nord til Fauske.²⁵ Vi kan jamføre tilhøva vi har med eit anna romleg substantiv, nemleg *land*. Særleg sett frå sjøsida kan *land* ha ei ‘kant’-tolking, dvs. området der det tørre elementet møter det våte (t.d. ‘strand’).²⁶ Tilsvarande må ein kunne forstå det våte elementet sett frå land, altså at ord som *fjord*, *sjø* og *vatn* kan tolkast som ‘kant av fjord/sjø/vatn’ i visse samanhengar, som i (33). Då blir ikkje *båten* sidestilt med «heile» *fjorden*, men med kanten av fjorden, som er ein meir presis og mindre romleg referanse, og som kan figur-tolkast i mykje klarare grad enn fjorden som heilskap. Såleis blir figur–figur-representasjonen i (33) uproblematisk òg frå eit leksikalsk perspektiv. Vi kan heller sjå det slik at figur-tolkinga er ein konsekvens av nærværet til *med*. Parallellen til partikkelkonstruksjonane i (26b–c) blir då påfallande, ved at det som elles er grunn-aktige substantiv, får figur-tolkingar.

Her må vi likevel opne for at (33) er tvitydig. I dialektane der *med* har teke over for ein meir tradisjonell *ved*-bruk, kan vi gå ut frå at talarane har moglegheta til å bruke eit fordekt *ved* i tillegg til eit «ekte» *med*. Det er kanskje lettare å førestille seg når subjektet er plassert på det tørre elementet, jf. (34).

(34) Huset står med sjøen.

La oss gå ut frå at *med* og *ved* har desse tydingane:

- (35) a. *med* ‘samanstilling’ → figur MED figur
 b. *ved* ‘i nærleiken av’ → figur VED grunn

Ein kan tenkje seg ei tydingsgliding: *Med* tek over der *ved* er brukt historisk, og det openberrar seg ei tvitydigheit. Dersom *med* er eit fordekt *ved*, er *sjøen*

25. Sjå *med* (III, A1b) i *Norsk Ordbok* (no2014.uio.no), og sjå dessutan under *med*-opp-slaget i ordbøkene til Ivar Aasen (1850 og 1873), der det finst ei rad med liknande døme.

26. Sjå *land* (I, 2) i *Norsk Ordbok* for denne tolkinga.

grunn og representerer «heile» sjøen. Dersom *med* er etablert og «ekte», er *sjøen* figur og tyder 'kanten av sjøen'.

6 Avrunding

Denne artikkelen har hatt til føremål å skildre semantikken til *med* – med grunnlag i eigenskapen ordet har til å innleie komplekse preposisjons- og verbpartikkelkonstruksjonar, som har eit ekstra lag med predikasjon. Eg har argumentert for at *med* er ein samanstillar, og at det gjeld for all bruken av ordet (jf. Anderson 2010). Samanstilling vil seie at to *figurar* (jf. Talmy 1972, 2000) blir semantisk sideordna i staden for at ein figur blir plassert i høve til ein *grunn*. Eg har jamført tilfella der *med* tek småsetnings- eller subjekt–predikat-utfyllingar (Aa 2006), og der han som verbpartikkel tek ekstra komplekse (og kanskje doble) småsetningar (Aa 2015: 289ff). I (36) får vi summert opp begge fenomena i ei enkeltstående ytring frå Tarjei Vesaas: *Båten om kvelden* (1968: 186). Eg har lagt til subjektet *ho* frå konteksten i Vesaas-teksten. I (37a–c) har eg splitta opp det same dømet.

(36) (Ho) [s]kal ta tonen med ut i snø og mørker, med tungtgåande ski på føtene.

- (37) a. [FIGUR 1 Ho]
 b. skal ta [FIGUR 2 tonen] **med** ut i snø og mørker,
 c. **med** [FIGUR 3 tungtgåande ski] på føtene.

I (37) får vi stilt saman subjektet i (-a) (figur 1) med nominalet i partikkelkonstruksjonen i (-b) (figur 2) og med småsetningssubjektet i (-c) (figur 3). Målet her har vore å sjå desse to typane data i (37b,c) i samanheng: Sidan *med* har eigenskapen å velje ein figur, kan denne figuren knyte til seg eit nytt predikat. I Aa (2013) diskuterte eg korleis vi kan generalisere det tilsynelatande situasjonssemantiske, leksikalsk-polyseme uttrykket som ein ordboksartikkel gjev av preposisjonar, til ein grammatisk-semantisk einskap. Denne artikkelen er ei vidare utprøving av samanstillingshypotesen på fleire typar data, og etter kvart meiner eg det er mange syntaktiske og leksikalske forhold som tilseier at hypotesen held bra vatn.

Kjelder

- Abrahamsen, Jardar Eggesbø. 2003. *Ein vestnorsk intonasjonsfonologi*. Doktoravhandling, NTNU, Trondheim.
- Anderson, Marianne. 2010. *Med [blikket på mæ]*. *Ein syntaktisk analyse av spasielle preposisjonar og kasus i vestnesdialekten*. Masteroppgåve i nordisk språkvitskap, NTNU, Trondheim.
- Bakken, Kristin & Lars S. Vikør. 2011. Samansette preposisjonar i norske dialektar. *Norsk lingvistisk tidsskrift* 2, 191–204.
- Bech, Elin. 1998. *Det-konstruksjoner og løfting med utgangspunkt i psykologiske predikater*. Hovudoppgåve i nordisk språkvitskap, NTNU, Trondheim.
- Beukema, Frits & Teun Hoekstra. 1984. Extractions from With Constructions. *Linguistic Inquiry* 15, 689–698.
- Borer, Hagit. 2005. *Structuring Sense*, vol. I & II. Oxford: Oxford University Press.
- Bouchard, Denis. 1995. *The Semantics of Syntax. A Minimalist Approach to Grammar*. Chicago: The University of Chicago Press.
- Chomsky, Noam. 1977. On Wh-Movement. I Culicover, Peter, Thomas Wasow & Adrian Akmajian (red.). *Formal Syntax*. New York: Academic Press, 71–132.
- Chomsky, Noam. 1981. *Lectures on Government and Binding. The Pisa Lectures*. Dordrecht: Foris.
- Chomsky, Noam. 1995. *The Minimalist Program*. Cambridge, MA: MIT Press.
- Crain, Stephen & Diane Lillo-Martin. 1999. *An Introduction to Linguistic Theory and Language Acquisition*. Malden, MA: Blackwell.
- Dikken, Marcel den. 1995. *Particles. On the Syntax of Verb-Particle, Triadic, and Causative Constructions*. New York: Oxford University Press.
- Faarlund, Jan Terje. 1974. Preposisjonsuttrykk innleitet av med i moderne norsk. *Norsk Tidsskrift for Sprogvidenskap* 28, 45–62.
- Faarlund, Jan Terje, Svein Lie & Kjell Ivar Vannebo. 1997. *Norsk referansegrammatikk*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Jespersen, Otto. 1924. *The Philosophy of Grammar*. London: George Allen & Unwin.
- Jespersen, Otto. 1940. *Modern English Grammar on Historical Principles. Part V: Syntax*. Fourth Volume. London og København: George Allen & Unwin og Ejnar Munksgaard.
- Johannessen, Janne Bondi, Joel Priestley, Kristin Hagen, Tor Anders Åfarli & Øystein Alexander Vangsnes. 2009. The Nordic Dialect Corpus – An Advanced Research Tool. I Jokinen, Kristiina & Eckhard Bick (red.). *Proceed-*

- ings of the 17th Nordic Conference of Computational Linguistics, NODALIDA 2009*, 73–80.
- Kayne, Richard. 1994. *The Antisymmetry of Syntax*. Cambridge, MA: MIT Press.
- Lohndal, Terje. 2014. *Phrase Structure and Argument Structure. A Case Study of the Syntax-Semantics Interface*. Oxford: Oxford University Press.
- Norsk Ordbok. Ordbok over det norske folkemålet og det nynorske skriftspråket*, I–XII. 1966–2016. Oslo: Det Norske Samlaget.
- Nygård, Mari. 2013. *Discourse Ellipsis in Spontaneously Spoken Norwegian*. Doktoravhandling, NTNU, Trondheim.
- Nynorskorpuset*. <<http://no2014.uio.no/korpuset>> (lasta ned i juli 2016).
- Papazian, Eric. 2006. Adverb, adjektiver og preposisjoner i Norsk Referansegrammatikk. Et forsøk på å rehabilitere adverbene. *Norsk lingvistisk tidsskrift* 2, 2006, 149–192.
- Ramchand, Gillian. 2008. *Verb Meaning and the Lexicon. A First-Phase Syntax*. Cambridge University Press.
- Rizzi, Luigi. 1990. *Relativized Minimality*. Cambridge, MA: MIT Press.
- Ross, John Robert. 1967. *Constraints on Variables in Syntax*. Doktoravhandling, MIT.
- Saeed, John I. 1997. *Semantics*. Oxford: Blackwell.
- Sandøy, Helge. 1985. *Norsk dialektkunnskap*. Oslo: Novus.
- Schütze, Carson. 1996. *The Empirical Base of Linguistics. Grammaticality Judgements and Linguistic Methodology*. Chicago: The University of Chicago Press.
- Skaalbones, Lena Kildal. 2006. *Henger de på? Prososyntaktiske trekk ved verbpartikler i en nordnorsk høytomedialekt*. Masteroppgåve i nordisk språkvitenskap, NTNU, Trondheim.
- Stowell, Tim. 1983. Subjects across Categories. *The Linguistic Review* 2, 285–312.
- Svenonius, Peter. 1996. The Verb-Particle Alternation in the Scandinavian Languages. <<http://ling.auf.net/lingbuzz>> (lasta ned i juli 2016).
- Talmy, Leonard. 1972. *Semantic Structures in English and Atsugewi*. Doktoravhandling, University of California, Berkeley.
- Talmy, Leonard. 2000. *Toward a Cognitive Semantics*, vol. 1. Cambridge, MA: MIT Press.
- Ven, Christine. 1999. *En syntaktisk analyse av verbpartikler i norsk*. Hovudoppgåve i nordisk språkvitenskap, NTNU, Trondheim.
- Vergnaud, Jean Roger. 1974. *French Relative Clauses*. Doktoravhandling, MIT.
- Vries, Mark de. 2002. *The Syntax of Relativization*. Utrecht: LOT.

- Zeller, Jochen. 2001. *Particle Verbs and Local Domains*. Amsterdam: John Benjamins.
- Aa, Leiv Inge. 2006. *Med* som innleiande funksjonsord til småsetningar med og utan relativisering. *Norsk lingvistisk tidsskrift* 2, 193–228.
- Aa, Leiv Inge. 2013. Er ordbøker lingvistiske nok? Om preposisjonssemantikk og ein grammatisk basis for ordboksartiklar. *LexicoNordica* 20, 145–163.
- Aa, Leiv Inge. 2015. *The Grammar of Verb-Particle Constructions in Spoken Norwegian*. Doktoravhandling, NTNU, Trondheim.
- Åfarli, Tor Anders. 2007. Do Verbs Have Argument Structure? I Reuland, Eric J, Tanmoy Bhattacharya & Giorgos Spathas (red.): *Argument Structure*. Amsterdam: John Benjamins, 1–16.
- Åfarli, Tor Anders & Kristin Melum Eide. 2003. *Norsk generativ syntaks*. Oslo: Novus.
- Aasen, Ivar. 2000 [1850]. *Ordbog over det norske Folkesprog*. Kruken, Kristoffer & Terje Aarset (red.). Oslo: Samlaget.
- Aasen, Ivar. 2003 [1873]. *Norsk Ordbog med dansk Forklaring*. Kruken, Kristoffer & Terje Aarset (red.). Oslo: Samlaget.

Summary

This article discusses the semantic and syntactic properties of the preposition and the verb-particle *med* ‘with’. *Med* differs from other prepositions and particles in that it can take more complex complements, and I aim to explain this semantically. As a starting point, I assume that prepositions are locating elements; something around the preposition is located – a figure – and something else is locating it – a ground. However, concerning *med*, the analysis is different. Instead of arranging the usual figure–ground constellation, I argue that *med* always juxtaposes two figures. The semantics expressed by *med* is in other words *juxtaposition*. Since the complement of *med* is a figure, and not a ground, it can also function as a syntactic subject, which again can select a predicate. Finally, I show that *med* can also head what on surface looks like “double” particle constructions, which I also explain in terms of its juxtaposition semantics.

Leiv Inge Aa
 Institutt for lærerutdanning
 NTNU
 7491 Trondheim
 leiv.inge.aa@ntnu.no